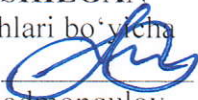

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT ARHITEKTURA – QURILISH UNIVERSITETI

“KELISHILGAN”
o‘quv ishlari bo‘yicha
prorektor
M.T. Shodmonqulov
Ro‘yxatga olindi: № 338/a
«___» avgust 2024 yil

ANANAVIY QURILISH TEXNOLOGIYASI VA ELEMENTLAR I

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	700 000 - Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari 200 000 – San‘at va gumanitar fanlar
Ta‘lim sohasi:	730 000 - Arxitektura va qurilish 210 000 – San‘at
Ta‘lim yo‘nalishi:	60731100- Arxitekturá yodgorliklari rekonstraktsiyasi va restavratsiyasi 60212200- Madaniy meros obyektlarini asrash;

Kurs ma'lumotlari
Course Information Form

Modul kodi Code MAD2100	O'quv yili 2024-2025	Semestr 4	ECTS – Kreditlar 4-semestr - 5			
Modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Auditoriya soatlari			Mustaqil ta'lim (soat/hafta) Independent Education (hour/week)
Fan nomi Title	Jami yuklama	Ma'ruza (soat/hafta) Lecture (hour/week)	Amaliy (soat/hafta) Practical (hour/week)	Laboratoriya (soat/hafta) Laboratory (hour/week)		
An'anaviy qurilish texnologiyasi va elementlari 2	4-semestr -150	4-semestr -3	-	-	4-semestr - 7	

Dastlabki shart Prerequisite	Yo'q None
--	--------------

Semestr Semestr	Bahor Spring
---------------------------	------------------------

Kurs tili Course language	O'zbek, Ingliz, Rus Uzbek, English, Russian
O'quv kursi Level of Course	Ikkinchi kurs Second Cycle
Ta'lim yo'nalishlari Course type	60212200- Madaniy, meros obyektlarini asrash; 60731100- Arxitektura yodgorliklari rekonstruksiysasi va restavratsiyasi
Kurs toifasi Course Category	Asosiy Core Courses
Dars shakli Mode of Delivery	An'anaviy (Yuzma – yuz muloqot) Face – to - face

Ma'sul kafedra Owner academic unit	Qurilish muhandisligi Civil engineering
Kursga ma'sul Cours Coordinator	G'.U.Karimov
O'qituvchilar Instructor(s)	N.F.Baxriyev
Yordamchilar Asistant(s)	

Fanni o'qitishdan maqsad Course objectives	- an'anaviy yog'och qurilish texnologiyasini joriy etish, yog'och materiallari va an'anaviy yog'och qurilish elementlarining maqsadlari, jihozlari va tarkibiy qismlari bilan tanishtirish, davriylik va analarning shakllanishini aniqlash va sharhlay olishdir
Fanning mazmuni Course content	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Talaba an'anaviy yog'och konstruksiyalarni, ularning tizimni, texnikasini va qurilish elementlarini bilishi kerak. Yogochedan an'anaviy qurilish texnikasi va ulardan tayyorlanadigan qurilish konstruksiyalarining rivojlanish tarixini o'rganadi; ➤ Yog'och konstruksiyalarda ishlatiladigan materiallar, va ularning xususiyatlarini bilishi kerak; ➤ Talaba fanning ushbu modulini o'zlashtirib, yog'och qurilish elementlarini aniqlay olishi, tanishi va izohlash qobiliyatiga ega bo'lishi kerak; ➤ Davriyligiga ko'ra turli bosqichlarni, eskirish va moddiy xususiyatlarni tahlil qila olishi kerak;
Tavsiya qilingan yoki talab qilinadigan adabiyotlar ro'yxati Recommended Or Required Reading	Asosiy adabiyotlar: 1. Arxitektura yodgorliklarini ta'mirlash. Oliy o'quv yurtlari talabalari uchun darslik / mualliflar jamoasi X.Sh. Po'latov va boshq. — T.: «Ta'lim nashriyoti», 2009. -240 b. 2. 2. Roy Chudley, Roger Greeno, Building Construction Handbook, Routledge, 14 Apr. 2016. 297-316 pp.

	<p>3. Аҳмедов М.К. Ўрта Осиё меъморчилиги тарихи. Ўқув қўллама,Т.:Ўзбекистон, 1995.-142 б;</p> <p>4. Samig'ov N., RahimovX. Bino va inshootlarni konservatsiyalash. O'quv qo'llanma. TAQI: 2003.</p> <p>5. Asatov N.A. Bino va inshootlarni ta'mirlash, qayta qurish. Darslik, 2021 // http://lib.jizpi.uz/pluginfile.php/4783/qurish.pdf;</p> <p>6. Miraxmedov M., Bozorboev N., Bozorboev F. Bino va inshootlarni ta'mirlash va qayta qurish texnologiyasi. O'quv qo'llanma. 1-qism. 2005. – 96 b.</p> <p>7. Miraxmedov M., Bozorboev N., Bozorboev F. Bino va inshootlarni ta'mirlash va qayta qurish texnologiyasi. O'quv qo'llanma. 2-qism. 2008. – 142 b.</p> <p>8. Алексеев Ю. В. Объекты культурного наследия: учебник. Тома I, II / Алексеев Ю. В. , Сомов Г. Ю. - Москва : Проспект, 2016. - 560 с. - ISBN 978-5-392-19649-4. - Текст : электронный // URL : https://www.rosmedlib.ru/book/ISBN9785392196494.html.</p> <p>Qo'shimcha adabiyot:</p> <p>9. Ўралов А.С. Самарканд шахрининг мустақиллик йилларидаги архитектураси.//Ўзбекистон архитектураси ва қурилиши. 2007 йил, 3-сон, Б.23-28;</p> <p>10. Markaziy osiyoda an'anaviy arxitektura keramikasi texnologiyasini qayta tiklash muammolari, https://ppt-online.org/761774;</p> <p>11.Воронина В.Л. Сырцовые минареты верховьев Зарафшона. Труды АН Таджикской ССР. т. СХХ. 1960.</p> <p>12. Всемирная история архитектуры. Том 8. М.1968.</p> <p>13. Гиясиддин Жамшид Коший. Ключ арифметики трактат об окружности. М.1956.</p> <p>14. Массон М.Е. Краткая историческая справка о среднеазиатских минаретах Т.1933.</p> <p>15. Воронин Л.Н. Сооружения башенного типа в архитектуре Востока и их генезис. Труды САИИ. вып 1. Т.1937.</p> <p>16. Воронина В.Л. Сырцовые минареты верховьев Зарафшона. Труды АН Таджикской ССР. т. СХХ. 1960.</p> <p>17. Бирюкова, Н. В. История архитектуры [Текст]: учебное пособие. – М.: ИНФРА-М, 2005. – 367 с.</p> <p>18. Нойферт, П. Проектирование и строительство. Дом, квартира, сад [Электронный ресурс]: / Перевод с нем. – Третье изд., переработанное и дополненное: – М.: Издательство «Архитектура-С», 2005 – 264 с.: ил. – Режим доступа: http://www.arch-grafika.ru/news/2009-04-17-218.</p> <p>19. Михайлов, Б. П. Всеобщая история архитектуры [Текст]: / Б. П. Михайлов, С. А. Кауфман, И. Л. Маца. – М., 1963. – 723 с.</p> <p>20. Сетков, В. И. Строительство. Введение в специальность [Текст]: учебное пособие для образовательных учреждений, реализующих программы среднего профессионального образования / В. И. Сетков, Е. П. Сербин. – Москва: Академия, 2009. - 170 с.</p> <p>21. Сетков В.И. Строительство. Введение в специальность / В.И. Сетков, Е.П. Сербин. - М.: Издательский центр «Академия», 2011. - 192 с.</p> <p>22. История строительной техники [Электронный ресурс]: учеб. пособие /Н. Н. Аистов, Б. Д. Васильев, К. В. Сахновский; под общ ред. В. Ф. Иванова: Госстройиздат, 1962. – 560с. – Режим доступа: http://lib3.sfu-kras.ru/ft/lib2/elib_dc/fulltext_bas/internet_resource/books/istoria_stroit.rar http://www.radiomaster.net/shema/DjVuBrowserPlugin45.exe</p> <p>23.Архитектурно-строительное проектирование производственного здания [Текст] : учебное пособие для вузов / М. Ю. Ананьин : [под науч. ред. И. Н. Мальцевой] ; Библиогр.: с. 211-212. – ISBN 978-5-534-06761-3</p> <p>24. Современный справочник строителя/авт.- сост. В.И. Руденко, под ред. Б.В.Белещкого. -Изд.3-е., перераб. и дополн. - Ростов н/Д: Феникс, 2008.- 575с.:ил. - (Строительство)</p>
<p>Tavsiya etilgan qo'shimcha dastur komponentlari Recommended Optional Program Components</p>	<p>Ixtisoslashtirilgan mebellar to'plami bilan jihozlangan ma'ruza tipidagi darslarni o'tkazish uchun auditoriya; multimedia taqdimotlarining doskasi (ekran) va texnik vositalari; talabalarning mustaqil ishlashi va shaxsiy ijodiy ta'lim uchun Internet resurslaridan foydalanishi ta'minlanadi.</p>

Kursni o'rganish natijalari

Course learning outcomes

1	<p>Bilim:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ arxitektura va qurilishni rivojlantirishning asosiy ananalari; ➤ milliy va xorijiy arxitektura tarixi, qurilish ishlab chiqarishi va ularning qonuniyatlari; ➤ turli tarixiy davrlarda qurilish fani va texnikasi rivojlanishining asosiy ilmiy-texnik muammolari; ➤ binolarning konstruktiv va qurilmalar tizimi, ularning konstruktiv sxemalari; ➤ binolar va qurilish ob'ektlari uchun loyiha-smeta hujjatlarining tarkibi; ➤ bino va inshootlarni loyihalash va qurish sohasidagi kasbiy faoliyat sohalari;
2	<p>Malaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ mustaqil ravishda mahalliy va xorijiy arxitektura va qurilish tarixi sohasida ilmiy tahlillar olib borish; ➤ arxitektura va qurilish texnologiyasi rivoji bilan aloqalarni aniqlash uchun ko'p asrlik insoniyat madaniyati rivojlanish xususiyatlari haqidagi ma'lumotlardan foydalanish; ➤ kasbiy faoliyatning individual vazifalarini hal qilish uchun foydalaniladigan huquqiy, normativ va texnik hujjatlarni tanlash; ➤ har bir davr qurilishining texnologik darajasini, qurilish ishlarini tashkil etishni, mexanizatsiyalash vositalarini, turli davrlarning me'morchilik uslublarini tahlil qilish; ➤ turli funktsional maqsadlar uchun sanoat va fuqarolik binolari, inshootlari uchun talablarni belgilaydigan me'yoriy-texnik hujjatlarni tanlash;
3	<p>Ko'nikma:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ arxitektura va qurilish ishlarining mohiyati, ularning ta'riflari va masalalar yechimi haqida ko'nikmaga ega bo'lish; ➤ qurilish texnikasi va qurilish konstruksiyalarining rivojlanishining jahon tarixiga oid bilimlar, eng ilg'or texnologiyalar, bino va inshootlar haqida zarur ma'lumotlarga ega bo'lish; ➤ O'zbekiston va xorijdagi eng ilg'or texnologiyalar, bino va inshootlar to'g'risidagi ilmiy-texnik ma'lumotlar to'play olishi; ➤ sanoat va fuqarolik qurilishi, bino va inshootlar hayotini ta'minlash tizimlari, qurilish materiallari, buyumlari va konstruksiyalarini ishlab chiqarish sohasida individual texnik va texnologik yechimlarni baholay olish qobiliyati.

Haftalik mavzular va tegishli tayyorgarlik ishlari

Weekly Subjects and Related Preparation Studies

Hafta Week	Mavzular Themes	Resurslar Related preparation
1.	Uchrashuv, darsga kirish, darsning maqsadi va hajmi. Muvaffaqiyat qoidalarini tushuntirish. An'anaviy to'suvchi gisht-tosh devorlar, uning elementlari va tarkibiy qismlari, uning materiali haqida umumiy ma'lumot.	2 - adabiyot (I-II bob)
2.	Devorbop materiallarining ta'rifi (tabiiy toshlar, bog'lovchilar va tuproq asosidagi materiallar): Tabiiy toshlar: tasnifi, turlari, jismoniy va kimyoviy xarakteristikalar, an'anaviy ishlab chiqarish (qazib olish), ko'tarish, gisht-tosh terim uskunalar, tabiiy toshlardan og'ir to'siqlar sifatida ishlatish.	1,4,7-adabiyotlar
3.	Terra-kota materiallari: Somon va shlikerli g'ishtlar, xususiyatlari, ishlab chiqarish usullari, mehnat; bog'lovchilar: metall bog'lovchilar, an'anaviy terim va sovoq qorishmasi, xususiyatlari va ishlab chiqarish usullari	1,6,7-adabiyotlar
4.	An'anaviy devorbop qurilish elementlari va tasniflari; Gisht-tosh devorlar qurilishi tizimi va texnikasi; Gisht-tosh terim birligi materiallari	1, 5, 7, 9 - adabiyotlar
5.	Qadimgi davrdan boshlab, an'anaviy devorlar terimida ishlatiladigan barcha og'irlik va yuk ko'taruvchi va ko'tarmaydigan elementlar, ularning elementlari va tarkibiy qismlari, ularni tekshirish va maqsadlari, maqsad va shakliy xususiyatlariga ko'ra tasniflash.	7-adabiyot (II bob), 3- adabiyot (I bob)
6.	Tuproq turlari va poydevor asoslari. Ananaviy bino	1, 7, 9 – adabiyotlar

	poydevorlarini barpo etish texnologiyasi.	
7.	Devorlar, devorbop qurilish elementlari va tasniflari: Gisht-tosh devorlar qurilishi tizimi va texnikasi; Gisht-tosh terim birligi materiallari	7, 9 – adabiyotlar
8.	Gisht-tosh terim zvenolar birligi ish o'rnini tashkil qilish. Terim ustalari zvenolar tasnifi.	7, 9 – adabiyotlar
9.	Ravoq kesakisi (perimichkalar) va arklar barpo etish texnologiyasi	1,7,8,9 – adabiyotlar
10.	Ravoq kesakisi (perimichkalar) va arklar barpo etish texnologiyasi	3,7,8,9 – adabiyotlar
11.	An'anaviy tuzilmalar bo'yicha pol toshmalari, qoplama elementlarini barpo etish texnologiyasi.	5,7,8,9 – adabiyotlar
12.	Zinapoyalar, dafna derazalari (erker)lar, eshiklar va derazalar.	2, 7,8,9 - adabiyotlar
13.	An'anaviy tuzilmalarni mustahkamligini ta'minlash. Zinalar, kamarlar, eshik va deraza ravoqlari, minoralar.	1,7,8 - adabiyotlar
14.	O'tish elementlarini mustahkamlash (armaturalash) va an'anaviy tayanch qurilmalarni barpo etish texnologiyasi.	7,8,11 - adabiyotlar
15.	Minoralar. O'zbekiston me'morchiligidagi minoralar va minorasimon qurilmalarning qiyosiy texnologik tahlili.	7,8,12 – adabiyotlar

Baholash jarayoni

Evaluation System

Mashg'ulot turi Activities	Soni Number	Baholash Percentage of Grade
Darsga qatnashish Attendance / participation	45	20
Laboratoriya ishi Laboratory		
Amaliy ish (qo'shimcha vazifa) Application		
Kurs ishi Field work		
Maxsus kurs amalyoti (ish joyida) Special course internship (work placement)		
Testlar Quizzes / studio critics		
Uyga vazifani baholash Homework assignments	5	10
Ijodiy ish (taqdimot) Presentations / jury		
Loyiha ishi Project		
Seminar Seminar / workshop		
Oraliq nazorat Mid -Terms	2	30
Yakuniy nazorat Final	1	50
O'zlashtirish ko'rsatgichi Percentage of in – term studies		50
Yakuniy imtihon bahosi Percentage of final examination		50
Jami Total		100

ECTS taqsimoti

ECTS workload table

Topshiriqlar Activities	Soni Number	Davomiyligi (soat) Duration (hour)	Umumiy yuklama Total workload
Mashg'ulot soati Course hours	15	3	45
Laboratoriya ishi Laboratory			
Amaliy ish (qo'shimcha vazifa) application			
Kurs ishi Field work			
Mustaqil ta'lim (maslahat) Study hours out of class	15	4	60
Maxsus kurs amalyoti (ish joyida) Special course internship (work placement)			
Uyga vazifani baholash Homework assignments	5	2	10
Testlar / Viktorina Quizzes / studio critics			
Loyiha ishi Project			
Ijodiy ish (taqdimot) Presentations / seminar			
Oraliq nazorat Mid – terms (Examination +Examination prep. Duration)	2	10	20
Yakuniy nazorat (nazorat va nazoratga tayyorlanish soati) Final (examination +examination prep.Duration)	1	15	15
		Jami yuklama Total workload	150
		Jami yuklama / 150 (soat) Total workload / 150(h)	150/30=5
		Kredit ECTS credit	5

Qo'shimcha eslatmalar
Extra Notes

Yo'q\ (bor bolsa yoziladi)
None

Fan dasturi Mirozo Ulug'bek nomidagi Samarqand davlat Arxitektura-qurilish universitet kengashining 2024 yil 30-avgustdagi 1-sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Kafedra mudiri:

Karimov G.U.

Tuzuvchi:

Baxriyev N.F.